

Canllaw i Berson Ifanc i Gadael Gofal

Mae'r gwybodaeth yma ar gael yn Saesneg.

Cyflwyniad

Mae gadael gofal yn golygu bod yn annibynnol a gwneud eich dewisiadau eich hunan ynghylch eich dyfodol. Gallai olygu paratoi i ddechrau gweithio, cael gwybodaeth ynghylch hyfforddiant a chanfod rhywle i fyw.

Pan fyddwch chi'n cyrraedd 18 oed, byddwch yn ôl y gyfraith yn dod yn oedolyn a ni fyddwch yn cael eich ystyried yn blentyn sy'n derbyn gofal. Yn hytrach, byddwch yn cael eich ystyried yn "berson sy'n gadael gofal" a bydd angen gwneud cynlluniau gyda chi.

Cyn eich pen-blwydd yn 18 oed, bydd trafodaethau yn digwydd ynghylch cynlluniau i'r dyfodol a chaiff cynllun llwybr ei greu ar eich cyfer. Bydd y trafodaethau yn cynnwys chi ac unrhyw weithwyr proffesiynol sy'n cynnig cefnogaeth ac arweiniad i chi, Leaving Care is all about being independent and making your own choices about the future. This can mean getting ready to start work, finding out about training and finding somewhere to live.

Beth yw Cynllun Llwybr?

Mae cynllun llwybr yn dweud beth yw eich dymuniad ar gyfer eich dyfodol, a byddwn yn cofnodi'r hyn rydych eisiau ei wneud a sut y byddwn yn cydweithio i'ch helpu chi i lwyddo.

Mae'n cynnwys pethau fel:-

- Addysg, hyffoddiant, cyflogaeth a chynllunio gyrfa
- Iechyd a datblygiad
- Cyswllt gyda rhieni, teulu ehangach a ffrindiau
- Cefnogaeth ariannol

Byddwn hefyd yn meddwl pa arian y gallech fod ei angen ar gyfer pethau fel:-

- Teithio
- Offer neu bethau eraill ar gyfer ysgol neu goleg
- Dillad
- Cyswllt gyda'ch teulu neu'ch ffrindiau
- Hobiau a gwyliau

Canllaw Person Ifanc i Gadael Gofal

- Costau ar gyfer unrhyw anghenion arbennig
- Cwrsela
- Anghenion diwylliannol neu grefyddol

Efallai na chewch arian ar gyfer yr holl bethau hyn ac efallai y byddwch angen pethau eraill nad ydynt ar y rhestr hon. Byddwn yn gweithio gyda chi i gael y ffordd gorau i'ch helpu a cytuno gyda chi beth allwn ei wneud. Bydd hyn yn cael ei ysgrifennu yn eich cynllun llwybr.

Pa mor aml mae'r cynllun yn cael ei adolygu?

Bob chwe mis, bydd cyfarfod adolygu yn cael ei gynnal i edrych ar y cynllun a gweld os yw'n cynnig y cefnogaeth yr ydych eisiau ac angen arnoch.

Sut fydda i'n cael fy arian?

Byddwn yn eich helpu i agor cyfrif banc ac yn eich dysgu sut i'w redeg. Mae'n bwysig i chi ddysgu sut i reoli'ch arian a gwneud iddo ymestyn i dalu am y pethau y byddwch eu hangen. Mewn rhai achosion byddwn yn talu arian parod i chi, ond rydym eisiau eich helpu i gael y sgiliau rydych eu hangen i reoli hynny'ch hunan.

Beth yw cefnogaeth bersonol?

Mae cefnogaeth bersonol ynghylch pwy all gynnig help i chi, a sut a phryd y byddwch yn cael yr help y byddwch ei angen. Mae'n golygu gwneud cynlluniau ar gyfer cadw mewn cysylltiad â'r bobl sy'n bwysig i chi ac sydd ag ots amdanoch chi, a gwneud yn siwr eich bod yn gwybod sut i gysylltu â meddyg, deintydd a chael cymorth mewn argyfwng.

Beth fydd yn digwydd pan fyddai'n 18 oed?

Dylech fod yn dal i derbyn gofal nes eich bod yn 18 oed oni bai eich bod yn sicr nad ydych eisiau'r math yma o help a chefnogaeth. O 18 mlwydd oed ymlaen byddwch yn dal i fod â chynllun llwybr a'ch cynghorydd personol, a bydd Gwasanaethau Addysg a Phlant yn cadw mewn cysylltiad â chi nes eich bod yn 21 mlwydd oed.

Ar ôl 18 oed gallwch hawlio budd-daliadau ac ni fydd y Cyngor yn rhoi'r rhan fwyaf o'ch arian i chi. Byddwn yn dal i fod eisiau eich helpu mewn ffyrdd y bydd y ddau ohonom yn cytuno yn eu cylch. Os ydych dros 19 oed ac mewn addysg, hyfforddiant neu waith, byddwn yn dal i'ch helpu. Gallai hynny olygu prynu llyfrau, offer neu ddillad, neu helpu gyda theithiau maes, costau teithio, unrhyw ffioedd cofrestru mewn coleg neu ar gyfer arholiad, costau gofal plant neu ffioedd hyfforddiant. Gallwn roi'r math yma o gefnogaeth i chi nes eich bod yn 21 mlwydd oed neu'n hŷn, mae'n dibynnu ar yr hyn sy'n cael ei gytuno yn eich cynllun llwybr.

Canllaw Person Ifanc i Gadael Gofal

Allai i fynd i goleg neu brifysgol?

Os byddwch yn mynd i'r brifysgol, cewch arian trwy'r un system o fenthyciadau myfyrwyr ag unrhyw un arall, ond mi fyddwn yn sicrhau fod gennych rywle i aros yn ystod y gwyliau os bydd angen. Mae rhai cyrsiau coleg addysg bellach fel amaethyddiaeth neu gelf yn gallu golygu y byddai'n rhaid i chi fyw'n agos at y coleg neu fyw i mewn fel rhan o'r cwrs. Unwaith eto, byddwn yn gwneud yn siwr fod gennych rywle i fyw yn ystod y gwyliau.

Beth yw Cynghorydd Personol?

Mae Cynghorydd Personol yn rhywun sydd yno i'ch helpu i baratoi eich cynllun llwybr. Bydd yn gweithio gyda chi i sicrhau eich bod yn cael yr holl help y byddwch ei angen.

Bydd yn:-

- Rhoi cyngor a chefnogaeth.
- Deall eich anghenion ac yn eich helpu i ysgrifennu'ch cynllun llwybr.
- Gweithio gyda chi i adolygu'ch cynllun llwybr – gallai'ch gobeithion a'ch syniadau newid fel y byddwch yn symud ymlaen, felly bydd angen ei newid i adlewyrchu hynny.
- Siarad gyda'r Cyngor i sicrhau eich bod yn cael yr holl gymorth rydych ei angen, gan gynnwys unrhyw arian dyledus.
- Cadw mewn cysylltiad gyda chi nes eich bod o leiaf 21 mlwydd oed.
- Eich helpu i ganfod lle da i fyw.
- Gwneud yn siŵr eich bod yn cael yr hyfforddiant a'r gefnogaeth briodol y byddwch ei angen, er mwyn i chi allu meithrin y sgiliau cywir i'ch helpu i fyw'n annibynnol.
- Eich helpu i symud i mewn i eich lle'ch hunan, yn ogystal â'ch helpu i brynu'r pethau sylfaenol a gwneud yn siwr eich bod yn setlo yn eich cartref newydd.
- Eich helpu i ganfod beth ddylech ei wybod ynghylch y gymuned rydych yn byw ynddi.
- Eich cynghori beth i wneud mewn argyfwng.
- Eich helpu i gwyno neu ddatrys unrhyw broblemau y gallai fod gennych gyda Gwasanaethau Addysg a Phlant. Gallai hyn olygu gofyn am eiriolwr i weithio gyda chi hefyd – person sy'n gallu gwneud yn siwr fod eich cwyn yn cael gwrandawriad a hyd yn oed siarad ar eich rhan pe byddech yn dymuno hynny.

Mae cynghorydd personol yno ar eich cyfer chi – mae'n gwybod sut y dylai pethau weithio a sut i gael pethau i ddigwydd. Bydd yn rhoi math gwahanol o gymorth i chi na'ch gweithiwr cymdeithasol a gallai gael mwy o gefnogaeth, neu fath arbennig o gefnogaeth i chi, trwy'r Tim Cefnogi Teulu – yn enwedig fel y byddwch yn setlo i mewn yn eich lle eich hunan. Mae'n bwysig fod gennych berthynas da gyda'ch cynghorydd personol. Efallai na fyddwch yn cytuno pob amser, ond dylech deimlo y gallwch gydweithio a siarad gyda'r cynghorydd.

Canllaw Person Ifanc i Gadael Gofal

Gall a'i gwyno?

Os ydych am wneud awgrym, canmoliaeth neu gŵyn am unrhyw un o'r gwasanaethau a ddarperir gan y Gwasanaethau Addysg a Phlant, gallwch gysylltu â'r Swyddog Cwynion gan ddefnyddio unrhyw un o'r dulliau canlynol:-

Rhif rhadffôn: 0800 032 1099

E-bost: ssdcomments@denbighshire.gov.uk

Ysgrifennwch at: Swyddog Cwynion - Ty Russell, Ffordd Churton, Y Rhyl, Sir Ddinbych
LL18 3DP

We: sirddinbych.gov.uk/eichllais

Gall y gwybodaeth yma fod ar gael mewn ieithoedd a/neu fformatau eraill ar gais.